

Založení Teremna a Lipin

Původní osada byla založena v roce 1859 vystěhovalci z
Lánska a z okolí Prahy. Pozemky o celkové rozloze
desítek byly zakoupeny od poměščíka v ceně rublů/desja-
na.

Z toho bylo většinou lesy a louky, jen málo půdy orné.

Původní české osídlení navázalo na stávající uhr. jinskou
vesnici Staré Teremno, asi 4 km východně od Lucka.

České Teremno tak vzniklo výstavbou na zeleném trávníku.
Vyvácením části lesů byla získána větší výměra orné půdy, od
osady značně vzdálené. Při pověstném rozblácení volyňské spra-
šové půdy na podzim a na jaro bylo pak problémy vyvážení hno-
je na pole. Na podzim pak zase doprava sklizeňných brambor s
sebou domů. Mnoho krajanů to přimělo k založení nové osady,
Nové Teremno. Podél silnice Luck - rovnou vznikla osada zvaná
Kolonie. Za Polska bylo Nové Teremno přejmenováno na Lipiny,
Kolonie na stromovku / podle pražské Stromovky/. Stromovka
byla 7 km od Lipin. Lipiny asi 4 km východně od Lucka.

V okolí Lucka tak vznikla celá řada českých osad: Boratín,
Miluše, Knežhynky / dnes Majeky /, Husča, Josefín, Lipovec, Oze-
rany, Boholjubý, Kopče a Krupa - hranice.

Osada Lipiny byla přes dva km dlouhá. V roce 1906 čítala
64 čísel popisných. V roce 1911 jich už bylo přes sto.

Češi, kteří odešli z domova většinou ze stísněných po-
měrů, nešetřili místem na stavebních parcelách, dopřáli si
pohodlné budovy i dvorky. Na dvorky většinou přímo navazovaly
ovocné sady. Největší zásluhu na rozšíření moderního sadářství
měl krajan Vlk, který měl v Boratíně rozsahlou moderní školku.

Seznam původních zakladatelů sad:

Štáv Volyně v době příchodu Čechů.

Hospodářská a kulturní situace na Volyni byla krajně neustášená. Od věky zaostalost místního obyvatelstva tonoucího v pověrách s tředo věku, nepramenila z jeho nějaké méněcennosti, či neschopnosti, jak se to dodnes má zí snaží vysvětlit / předvím prameny polské a německé, ale z nešťastné zeměpisné - strategické polohy kraje, jaké jediné schůdné brány za západu na východ a obráceně. Žádná bala ve střední a východí Evropě se tomuto kraji nikdy nevyhnula. Nájezdy kočovných plemen z východu ve starověku, Tatařské a turecké nájezdy ve středověku a ještě v novověku, podrývaly stálost osídlení širokých prostor Ukrajiny a tím i hospodářský a kulturní vzestup... Zetím co Evropa za živým štítem kozáckých ša vlí a polských husarů, byla mnoha způsobem ušetřena / vyjma třicetiletou a sedmiletou válku / a tak mnoha na út hospodářský a kulturní předstih.

Ukrajínští mužici /polsky řečeno chlapi / dosud neznali hnojení chlévskou mrvou. Ostatně je neznali ani správce šlechtických dvorů /pádu "orali", či spíše rozrývali dřevěnou "sochu" - hákem, jen výjimečně s železným hřtem. Od Čechů se naučili řádně obdělávat půdu, pěstování ušlechtilých ovocných stromů a zlepšili chov hospodářských zvířat. Ze začátku viděli v důbrých hospodářských výsledcích Čechů "čary" - kouzla.

Inspirovani českým příkladem, ze začátku váhali, pomalu, později rychleji a rychleji zlepšovali své hospodářství a způsob života. Zahrádka

Ještěliže podle "Istoriiji mist i sil Ukrajiny, svazek Volynská oblast se v době příchodu Čechů na Volyni sklízely 3,5 - 4,5 q/ha obilnin, před první světovou válkou to už bylo 15 - 18 q/ha bilnin. Dle současných kategorií to lze právem nazvat "zelenou revolucí". Průměrné výnosy / včetně chudě, močálavitého Polesí / obdoba Spreewa Hu v Německu / převýšily celostátní ruský průměr.

Těžké začátky

Původní Lipiny / Staré Teremno / byly vybudovány na zeleném trávníku, později také v lese zeleném. První léta byl život osídlenců velmi skromný, jak co do výživy, tak i co se bydlení týče. Mnozí začínali v zemižankách. Bylo mezi nimi mnoho zdatných řemeslníků. Dovedli si sami vyrobit nezbytné zemědělské stroje a nářadí, především pluhu a brány. Blízkost města Lucka skýtala možnost příležitostnému výdělku, co pomohlo překonat nejhorší období.

Lesy mýtili ručně, pomocí pil, seker, krumpáčů a krumpáči podobné těžké moty se "krumpáče" / krumpáč bez špičky /. Prkna se řezala ručně, pomocí t.zv. "dráčských" pil. Přes úzkou dlouhou jámu se položily dvě klády napříč. Na ně se podélně položil kmen nebo kláda. Jeden "dráč" stál dole v jámě, druhý nahoře, na kmenu, nebo kládě. Byla to koňská dřina.

Jak přibývala černá půda, tak vzrůstal bla obyt. Blízkost města Lucka zajišťovala dobré odbytové zeleniny, ovoce, mléka, smetany, másla a vajec a také nákupy všeho druhu. Přesto se v obchod většinou ve spojení s hospodou. Hofman a po něm "epodal", Bernatovi v Lipinách, Bradáč Josef

Jinak se dařilo všem plodinám, jako v nížinných oblastech Čech. Z ovocných stromů se nedařilo merunkám a broskvím.

Vinné révě se dařilo jen ve vybraných polích, v dobře chráněných zahrádkách.

Po 15 - 20 letech už osídlenci bydleli v nových, pohodlných, výstavných domech. Prvotní domy většinou předělali na stáje. Začala se zavádět výkonnějších zemědělských strojů, především žacích strojů a mlátiček.

Počáteční euforie z úspěšného postupu rusy je nahradila v Haliči proti Rakousko - Uhersku rázem vybuchla v katastrofu u Galic. V létě 1917 rakousko-uherská armáda byla poražena. Došlo k bojům u Lucka, který byl součástí opevněného trojúhelníku Luck - Dobro - Rovno. Teremno a okolí bylo obsazeno československým plukem. Části vojáci se dávali od krajanů zprávy o Rusku, o České Družině a českém odboji. Části vojáci

První světová válka

Libný hospodářsky a kulturní vzestup narušila I. světová válka. Mladší muži byli povoláni do ruské carské armády. V čs. družině sloužili: František Krupka, Antonín Sopr a Josef Rebl. /Dle Seznamu Sibiřské armády z roku 1920 jich bylo více:

Damašek	Alois	Teremno
Damašek	Josef	Teremno
Frös	Karel	Teremno xxx Stromovka
Hfman	Jindřich	Staré Teremno
Hráček	František	Teremno
Jíra	Stanislav	"
Kocck	Josef	Stromovka
Krupka	František	Teremno
Kučera	Václav	"
Luďvík	Alois	"
Matějcek	Josef	"
Matyáš	Stanislav	"
Pátek	Karel	Nové Teremno
Pirožek	František	"
Rebl	Josef	Lipiny ?
Růžička	Antonín	"
Sopr	Antonín	"

Dle místních údajů byli ještě další :

Branka	Josef
Kašpar	Václav
Kočí	František
Richter	Karel

Počáteční euforie z úspěšného postupu ruských armád v Haliči proti Rakousko - Uhersku rázem vyprchala po katastrofě u Gorlic. V létě 1915 rakousko-uherská armáda vsoukla na vl. n. Došlo k bojům u Lucka, který byl součástí opevněného trojúhelníku Luck - Dubno - Rovno. Teremno a okolí bylo obsazeno českým plukem. Čeští vojáci se dovídali od krajanů pravdu o Rusku, o České Družině a českém odboji. Čeští vojáci

se bál, ale jistě přestali bát k záků a ruského zajetí. Mělo to naně demoralizující vliv, sesilěly vojenskými kroby rakouských vojáků, zemřelých v polním lazaretu.

Osady na vit. ... z Haliče ... Po dobytí Lucka rakousko-uherská armáda vyrazila dále ve směru na Dubno a od Lucka na Kleva, na Rovno. Ofenziva z Haliče ztroskotala na močálech řeky Ikvy a ofenziva od Lucka byla byla dražena od Klevaně. Odtud byla rakousko-uherská vojska zatlačena na pravý, severní břeh Ikvy na čáru Mlynov - Olyka kde potom fronta uvízla na celých devět měsíců, až do června 1916, kdy ofenziva ruských vojsk generála Brusilova zatlačila Rakušany o několik desítek kilometrů, až na řeku Styr.

Rakousko-uherské armádní velení úřipsalo neúspěch bitvy u Klevaně nízké bojové morálce českých pluků, způsoběné "podvratnou propagandou" volyňských "Čechů. Velení armády arciknížete ... v září 1916 rozhodlo násilně vystěhovat české osady do "bezpečné vzdálenosti" hloub za frontu, do liduprázdných ukrajinských vesnic v okolí Vladimíru Volyňského, obyvatelé kterých odešli před frontou "do běženců" t. jest evakovalo do hloubi Ruska. Vysídleny byly osady: Beremno, Lipiny, Stromovka, Krupa - Hranice, Libánovka, Moskovština, Český Malín, Neruty a několik dalších menších českých sad severně od řeky Ikvy. Na jih od Ikvy, na úseku armády polního maršála Bůhm - Ermoliho české osady Volkov, Bělohruška, Aleksandrovka a další, vystěhovány nebyly.

Dvo "plenu" - zajetí si krajané mohli vzít s sebou jed - nokoně. koňský povoz a krávu, jakož i nejnútnejší svršky. Moskovštinští měli tolik štěstí, že byli usazeni nejvýchodněji tak že byli osvobození ofenzivou generála Brusilova v létě 1916. Mohli se vrátit domů.

Občané ostatních vysídlených českých sad si pobýli v plenu tři a půl roků. Mohli se vrátit až po Brest-Litevském míru a obsazení Volyně rakousko-uherskou a říšsko-německou armádou na jaře 1918.

V "plenu" živořili všelijak. Nesustili bezradně ruce v klín, ale hospodařili na místní půdě. Orali, seli a sklízeli jako dříve. Jen díky tomu nepoznali krutost hladu.

Po návratu domů našli své usedlosti do základů zničeny. Zůstaly jen studny a skieny. Ladem ležící pole zarostla pýřem a buřeni tak, že majitelé těžko nac házeli s výje o zemky. Museli

